

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Становлення полікультурності як інтегративної якості особистості, як вищого показника відкритості культурній розмаїтості – це складний, поступовий процес. Як і інші якості соціально орієнтованої особистості, полікультурність є результатом, з одного боку, об'єктивних умов впливу соціального середовища, а з іншої – цілеспрямованого виховання. Це означає, що можна і необхідно створювати відповідні педагогічні умови для розвитку цієї інтегративної якості особистості в межах відповідної полікультурної виховної системи.

Метою полікультурної виховної системи є формування відкритої, розуміючої й приймаючої позиції людини при спілкуванні з різними культурами, формування поважливого ставлення до свого та інших народів за допомогою засобів матеріальної й духовної культури. Орієнтирами виховання полікультурності іноземних студентів вищого технічного навчального закладу, опорою його практичної роботи є принципи. У цьому випадку важливе значення при організації полікультурного виховання має інтегральний **принцип полікультурності**. Він передбачає визнання унікальності кожної етнічної чи соціальної культури, орієнтує особистість на взаємодію з іншими людьми як носіями цінностей свого народу, стимулює до міжкультурних комунікацій і пошуку цивілізованих діалогових способів досягнення згоди. Основними складовими полікультурного принципу є також: *принцип людяності (гуманізму), принцип справедливості, принцип релігійної терпимості, принцип рівності людей і культур, принцип індивідуальності, принцип культуродоцільності та принцип діалогу*.

Однією з педагогічних умов полікультурного виховання іноземних студентів дослідники (Дж. Бенкс, В. В. Бойченко, Г. Д. Дмитрієв, О. Н. Джуринський, І. Ф. Лощенова та ін.) називають створення сприятливого полікультурного середовища у навчальному закладі, зокрема через введення полікультурного компоненту у різні навчальні дисципліни. Особливо важливе значення для полікультурного виховання іноземних студентів мають такі предмети, як українська мова та історія України.

Мова є одночасно елементом культури і засобом вивчення цієї культури. Про мову як феномен духовної культури нації писали відомі філософи, антропологи та філологи, зокрема В. Гумбольдт, О. О. Потебня, М. О. Максимович, І. І. Огієнко, Л. А. Булаховський, М. Хайдеггер, В. Вінтгенштейн, П. Ф. Фортунатов. Дослідники К. Леві-Строс, С. Уї, М. Гріоль, М. Феррі вивчали питання відображення у мові уявлень народу про світ. Учені однакові в тому, що вивчення мови не тільки служить комунікації, але й дозволяє прилучатися до інших способів мислення, поведінки. Полікультурне виховання у цьому випадку не можливе без вивчення іноземними студентами української мови, історії та культури. Наявність полікультурного компонента в навчальних дисциплінах за таких умов дозволяє пропонувати різні точки зору на навколишній світ.

Окрім української мови, великі можливості для формування полікультурної вихованості іноземних студентів має історія України. Історія подає величезний фактичний матеріал, що сприяє зрозуміти процеси становлення та розвитку полікультурного середовища. Для організації роботи з виховання полікультурної вихованості іноземних студентів важливе значення мають напрацювання Н. М. Яковенко. Дослідниця

вважає, що, розглядаючи підручник з історії як річ, яка гарантує національну безпеку, слід виходити із засади, що вона може бути досяжною лише тоді, коли суспільство в злагоді й дивиться у майбутнє з оптимізмом. Авторка наводить афоризм Цицерона: «Non scholae, sed vitae discimus» (Ми вчимося не для школи, а для життя). Йдеться не просто «для життя», а для життя в суспільстві. І в цьому полягає головна функція гуманітарного знання – чи то з історії літератури, чи з історії: формування певних життєвих позицій, які тут і тепер, сьогодні й завтра, мають бути співзвучні потребам суспільства. Саме при викладанні історії потрібно пропонувати ту модель поведінки людини в суспільстві та в різноманітних колізіях соціального життя, яку суспільство хотіло б бачити від майбутнього громадянина [3].

Таким чином, зважаючи на те, що ядром полікультурності є знання особливостей культури інших народів, вміння сприймати найкраще з них і цим збагачувати власну культуру, *створення сприятливого полікультурного середовища у навчальних закладах як одна з педагогічних умов виховання полікультурності передбачає введення полікультурного компонента в такі навчальні дисципліни, як українська мова та історія України*. При викладанні української мови у вищому технічному закладі важливо насамперед зосереджувати увагу на розвитку діалогічного та монологічного мовлення студентів з використанням комунікативного підходу та відповідного підбору вправ. При викладанні історії важливо висвітлювати вклад різних народів у становлення української держави, забезпечити засвоєння іноземними студентами специфіки і тенденцій розвитку як української держави взагалі, так і окремих національностей, що проживали і проживають на її території.

Література:

1. Болгаріна В. С. Культура і полікультурна освіта / В. С. Болгаріна, Лощенова І. Ф. // Шлях освіти. – 2002. – № 1. – С. 2 – 6.
2. Джуринский А. Н. Поликультурное воспитание: сущность и перспективы развития / А. Н. Джуринский // Педагогика. – 2002. – № 10. – С. 93–96.
3. Яковенко Н. М. Концепція нового підручника [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.polit.ru/science/2009/11/17/yakovenko.html>.